

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1227

Vragen van het lid **Erkens** (VVD) aan de Minister voor Klimaat en Energie over *het bericht «GTS adviseert over gasleveringszekerheid 2024–2025: krapte op de gasmarkt houdt aan»* (ingezonden 15 februari 2024).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 13 maart 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «GTS adviseert over gasleveringszekerheid 2024–2025: krapte op de gasmarkt houdt aan»?¹

Antwoord 1

Ja. Dit betreft de jaarlijkse raming van Gasunie Transport Services (GTS). Deze is op 9 februari 2024 door de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat met uw Kamer gedeeld (Kamerstukken 33 529, nr. 1211).

Vraag 2 en 4

Welke concrete maatregelen gaat u nemen om het verwachte capaciteitstekort van 10 GW voor 2024 aan te pakken, vooral tijdens periodes van hoge piekvraag?

Hoe gaat u om met de aanbeveling van Gasunie Transport Services (GTS) om bij een capaciteitstekort maatregelen aan de vraagkant te nemen? Zijn er plannen voor het stimuleren van energiebesparing of het bevorderen van flexibiliteit in het gasverbruik?

Antwoord 2 en 4

De raming van GTS laat zien dat, bij gelijkblijvende omstandigheden wat betreft import en export van gas, sprake is van een substantiële verbetering in gasjaar 2024–2025 ten opzichte van het huidige gasjaar. Hoewel de kans zeer klein is dat de door GTS geschetste tekorten zich volgend jaar voordoen, zouden de economische en maatschappelijke gevolgen groot zijn. De door GTS geschetste risico's (het resterende risico op een capaciteits- of volumetekort na sluiting van het Groningenveld) zijn dus reden voor het kabinet om waakzaam te blijven en zich te blijven inzetten om tekorten te voorkomen. Dit

¹ GTS, 9 februari 2024, «GTS adviseert over gasleveringszekerheid 2024–2025: Krapte op de gasmarkt houdt aan GTS adviseert over gasleveringszekerheid 2024–2025: Krapte op de gasmarkt houdt aan» (<https://www.gasunietransportservices.nl/nieuws/gts-adviseert-over-gasleveringszekerheid-2024-2025-krapte-op-de-gasmarkt-houdt-aan>).

doet het kabinet onder andere door de maatregelen waarover uw Kamer in de reguliere Kamerbrieven met een update over de gasleveringszekerheid wordt geïnformeerd (zoals energiebesparing, vulmaatregelen en LNG). Daarnaast wordt uw Kamer per separate brief door de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat geïnformeerd over de analyse die is gedaan welke aanvullende maatregelen nodig en mogelijk zijn om dit resterende risico op een capaciteits- of volumetekort te mitigeren.

Vraag 3

Welke stappen worden genomen om ervoor te zorgen dat de gasvoorraden in de bergingen voldoende worden aangevuld gedurende de zomer, met name na een koude winter.

Antwoord 3

Het kabinet heeft in de visie gasopslag (Kamerstukken 29 023 nr. 442) op een rij gezet wat het beleid is de komende jaren om te borgen dat de gasopslagen goed gevuld worden. Het kabinet heeft in die visie aangegeven te kiezen voor een actievere rol van de overheid – aanvullend op de markt. Gasopslagen worden momenteel met name gevuld door marktpartijen (GasTerra in Norg, Grijskerk en Alkmaar; en diverse marktpartijen, waaronder EBN, in Bergermeer). Zij doen dit zolang dit commercieel interessant is. Op dit moment zien we dat de gasopslagen goed gevuld worden. Oftewel: in normale omstandigheden leidt de werking van de markt tot de gewenste uitkomst.

In lijn met deze visie, heeft het kabinet voor komend vulseizoen (2024) EBN wederom de taak gegeven om tot 20 TWh aan gas in Bergermeer op te slaan, voor zover marktpartijen dat niet doen. Een deel van dit gas kan EBN in de gasopslag houden door «door te rollen»: op dagen dat de gasvraag laag is, kan EBN aan de aangegane verkooptransacties voldoen door nieuw gas in de markt aan te kopen en het gas dat al in de opslag zit, te laten zitten. Inmiddels is het in de visie aangekondigde onderzoek naar vulverplichtingen en andere vulmaatregelen gereed. Uw Kamer wordt hierover in de volgende Kamerbrief met een update gasleveringszekerheid geïnformeerd (eind maart). Dit onderzoek is waardevolle input voor het wetsvoorstel gasleveringszekerheid, waarmee structurele vulmaatregelen wettelijk kunnen worden vastgelegd. Uw Kamer wordt over dit wetsvoorstel in de volgende update gasleveringszekerheid geïnformeerd. Inzet is dat dit wetsvoorstel in april in internetconsultatie gaat.

Vraag 5

Op welke termijn zal u extra gasaanbod creëren om het voorspelde volumetekort op te lossen? Overweegt u uitbreiding of behoud van bestaande LNG-terminals, of het opzetten van nieuwe LNG-terminals?

Antwoord 5

In de Kamerbrief van 9 februari 2024 (Kamerstukken 33 529, nr. 1211) is toegelicht dat GTS in de raming constateert dat in het scenario van een koude winter er de komende gasjaren te weinig importcapaciteit is om voldoende gas te importeren om na zo'n winter de gasopslagen in de zomer tot 90% te kunnen vullen. Gelet op dit advies blijft voldoende importcapaciteit, waarvan LNG-importcapaciteit een zeer belangrijk onderdeel is, een punt van aandacht. Het kabinet blijft zich inzetten voor voldoende LNG-importcapaciteit. Hetzelfde geldt voor de aanvoer van LNG via deze importfaciliteiten, die nog geruime tijd cruciaal zal zijn voor het borgen van de gasleveringszekerheid. Ik blijf daarom met de betrokken stakeholders in gesprek over de mogelijkheden voor de optimale benutting van bestaande en reeds geplande LNG-infrastructuur en daarnaast ook over de lopende haalbaarheidsstudies wat betreft de nieuwe initiatieven (zie tevens mijn beantwoording op de vragen die gesteld zijn in het schriftelijk overleg van 26 februari 2024 met betrekking tot de Energieraad van 4 maart 2024, Kamerstuk 21501–33, nr. 1058). Wat betreft de reeds geplande uitbreidingen van de LNG-infrastructuur werkt GATE momenteel aan een extra tank, zodat in het najaar 2026 de importcapaciteit van GATE vergroot wordt van 16 naar 20 bcm per jaar. Daarnaast verwacht de EemsEnergy Terminal (hierna: EET) eind dit jaar haar importcapaciteit te hebben uitgebreid van 8 naar 9 bcm per jaar. Daarna streeft EET

naar een uitbreiding richting de 10 bcm per jaar door een verdere optimalisatie van een aantal operationele processen. Ik wil daarbij opnieuw benadrukken dat bij eventuele nieuwe investeringen rekening gehouden moet worden met hergebruik van infrastructuur voor duurzame toepassingen in de toekomst.

Vraag 6

Welke rol ziet u voor zichzelf bij het stimuleren van innovatie en technologische ontwikkelingen om gasleveringszekerheid op lange termijn te waarborgen?

Antwoord 6

De gasleveringszekerheid is primair gebaat bij een zo spoedig mogelijke afbouw van de vraag door besparing, efficiëntie en de energietransitie. Binnen deze context is het energie-innovatie instrumentarium gericht op het ondersteunen van onderzoek, ontwikkeling en demonstratie van technieken voor het behalen van een klimaat-neutrale en circulaire samenleving in 2050. Binnen de DEI+ regeling worden bijvoorbeeld pilot- en demonstratieprojecten ondersteund gericht op onder andere energiebesparing. Daarnaast stimuleren wij in deze regeling ook innovaties met betrekking tot energie-efficiëntie en alternatieven voor aardgas, zoals groen gas en waterstof.

Vraag 7

Hoe zal u samenwerken met andere Europese landen en internationale organisaties om gezamenlijke oplossingen te vinden voor de uitdagingen op het gebied van gasleveringszekerheid de komende jaren?

Antwoord 7

Het borgen van de gasleveringszekerheid staat hoog op de agenda van dit kabinet en de EU. Zo spreken EU-lidstaten en de Europese Commissie op zeer regelmatige basis over leveringszekerheid in de Gas Coordination Group. Ook is het onderwerp op de afgelopen Energieraad (4 maart 2024) besproken. In EU-verband zijn en worden reeds diverse maatregelen getroffen om de gasleveringszekerheid te borgen. Zo zijn er diverse (nood)verordeningen vastgesteld en is er inmiddels een reeks succesvolle tenders gehouden in het kader van de Europese vraagbundeling via het EU-platform AggregateEU. De Europese Commissie laat weten dat Nederlandse bedrijven een van de grootste aandelen hebben in de volumes die via dit platform aan elkaar zijn gekoppeld (koper aan verkoper). Dit platform wordt in het decarbonisatiepakket opgenomen, waardoor dit een permanent karakter krijgt (Kamerstuk 21 501-33, nr. 1049).

Het kabinet spreekt zeer regelmatig, zowel in EU-verband als bilateraal, met regeringen en andere belangrijke partners, bijvoorbeeld onlangs tijdens de IEA-ministeriële bijeenkomst, waarbij onder andere is gesproken met de regering van Noorwegen. Ik zal op dit onderwerp nader ingaan zowel in mijn volgende update gasleveringszekerheid als in een separate brief die ik later dit voorjaar zal sturen over energiediplomatie.